

eljárásból, ami már egyszer, tizenhat évvel ezelőtt hasonló jelentéktelennek vált esetből olyan nagy veszedelmet szült, hogy a szegedi helyőrség sem volt elég a leküzdésére. Akkor is az történt, hogy eleinte k's helyen felbukkant a szöcskeraj. A tanács a jelentés után nagy kényelmesen ki is adta az utasítást, hogy el kell pusztítani a férgeket, de mire az utasítás végrehajtására került a sor, a szöcskeraj ellepte a város egész határárt.

A köztisztviselők felemelt rendkívüli segítéje.

A m. kir. miniszterium 1923. évi 4100. M. E. számú rendelete a közzszolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak (nyugdíjasok, özvegyek és szülőtlén árva) részére rendkívüli segélypótléknak engedélyezése tárgyában:

A közzszolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és szülőtlén árva részére 1923. június hónapra hozott határozat alapján a következőket rendel:

A közzszolgálatban álló tisztviselők és egyéb alkalmazottak, nyugdíjasok, özvegyek és szülőtlén árva felemelt rendkívüli segélyen felül az 1923. évi június hónapra a mellékelt kimutatásban feltüntetett összegű rendkívüli segélypótlék engedélyeztetik:

I. Ha tisztviselő vagy egyéb alkalmazott tartozik, illetve a nyugdíjas, az özvegynek a férje, a szülőtlén árvának az anyja tartozott az 1923/1800. M. E. számú rendelet I. pontjában felsorolt csoportjában: a tényleges tisztviselőknél és egyéb alkalmazottaknál 1923. június hónapra járó rendkívüli segélypótléknak az összege 80.000, a második pontjában felsorolt csoportjába tartozóknál 54.000, a harmadikban 46.000, a negyedikben 34.000, az ötödikben 24.000, a hatodikban 20.000, a hetedikben 16.000, a nyolcadikban 14.000, a kilencedikben 13.000, a tízedikben 12.800, a tizenegyedikben 12.000, a tizenkettedikben 11.200, a tizenharmadikban 9600, a tizennegyedikben 8800, a tizenötödikben 8000, a tizenhatodikban 6400 korona.

A II. pontjában felsorolt csoportjába azoknál a nyugdíjasoknál, akiknek nyugdíja annak idején az utójárja élvezett beszámítható javadalmazásnak 100 százalékában állapítottat meg, a következő: az elsőben 72.000, a másodikban 48.600, a harmadikban 41.400, a negyedikben 36.600, az ötödikben 21.600, a hatodikban 18.000, a hetedikben 14.400, a nyolcadikban 13.320, a kilencedikben 12.240, a tízedikben 11.520, a tizenegyedikben 10.800, a tizenkettedikben 10.080, a tizenharmadikban 8640, a tizennegyedikben 7920, a tizenötödikben 7200, a tizenhatodikban 5760 korona.

A III. pontba tartoznak a tisztviselők és egyéb alkalmazottak özvegyei, az elsőben 36.000, a másodikban 24.300, a harmadikban 20.700, a negyedikben 15.300, az ötödikben 10.800, a hatodikban 9000, a hetedikben 7200, a nyolcadikban 6650, a kilencedikben 6120, a tízedikben 5760, a tizenegyedikben 5400, a tizenkettedikben 5040, a tizenharmadikban 4320, a tizennegyedikben 3960, a tizenötödikben 3600, a tizenhatodikban 3000 korona.

Végül a tisztviselők és egyéb alkalmazottak szülőtlén árvaival egyenkint: az elsőben 10.000, a másodikban 7000, a harmadikban 6000, a negyedikben 4500, az ötödikben 3000, a hatodikban 2500, a hetedikben 2200, a nyolcadikban 2000, a kilencedikben 1800, a tízedikben 1700, a tizenegyedikben 1600, a tizenkettedikben 1500, a tizenharmadikban 1300, a tizennegyedikben 1200, a tizenötödikben 1100, a tizenhatodikban 900 korona.

hogy a királyi asztalról néhány csikos ananászt elszólitott, de izgatottságában a panyókára vetett dolmány belső zsebje helyett a dolmány ujjába csuszította a kívánatos csemegéket és azok ott addig, amíg Illés uram az asztalnál ülve maradt, szép csendben a szív iránt meghuzódtak, de amint a közeledő király előtt katonásan felugrott, az ananászok a dolmányujjból a felség lába elé potyogtak, aki jóízűt nevetett rajja.

A zavarba jutott Illés uram azzal mentegette magát:

— A gyerekeknek szántam, — Nagyságos Uram!

— Nem baj az — felelte a király — szoktak engem ilyenkor Hochwürdigernek is titulálni! — És intése nagy masza éde-seget csomagoltatott be a hoptester a gazdur n számára. Elégülten vette át Illés uram: No ebből a bérösnek is jut, még az asszonynak is!

Azonban az alsóvárosiak, meg a tanyaiak éppen nem törődtek azzal, hogy a köztulók származó főpap a Dobó-hadnak melyik ágából való, hanem annál inkább öz-nlöttek az aranszaju plébános egyházi beszédeire.

Nagyon örült ennek a város vers-tus főjegyzője, Vas Pál dr. és mondogatta is meghitt körben, no megval az az ember, akivel Kállay Ödönt — a balpárti követet — kibuktatjuk a második kerületből. Fel is léptette ellene és igen jól állott Dobó Miklós ügye és a balpárt éreze, hogy mozog alatta a népkegy ingátog fundamentuma.

Palágyi hecsapta maga mögött az ajtót.

(A Szege tudósítójától.) „A színügyi bizottságot a színigazgató ur kivánságára hívtam össze ma délután, mert közölte velem, hogy több színházi kérdésben nyilatkozni óhajt“. Ezekkel a szavakkal nyitotta meg dr. Gadl Endre kulturszenátor a színügyi bizottság péntek délután öt órára összehívott rendkívüli ülését.

Az ülés megnyitása után, mielőtt Palágyi Lajos hozzákezdett volna mondanivalójához, Wimmer Fülöp szólalt fel. Felszólalásom — úgy mond — talán feleslegessé teszi a direktor nyilatkozatait, mert én előre elfogadom azt, hogy a kérdéses botrány miatt teljes mértékben Ocskay Kornél a hibás, de a város közönségével szemben a felelősség mégis teljes mértékben az igazgatót terheli. Ehhez hasonló botrány, tudomásom szerint, még eddig sohasem fordult elő Szegeben, a szegedi színház közönségét anyagi diferenciák miatt még sohasem küldte el senki az előadástól. Éppen ezért indítványozza, hogy terjesszen a színügyi bizottság javaslatot a tanácshoz és a szerződés idevonatkozó pontja alapján kérje a színigazgató megbírságolását, mert ezt a botrányt sem a város közönsége, sem a tanács szó nélkül nem veheti tudomásul. Ez a bírságolás komoly intés legyen a jövőre, hogy hasonló eset komolyabb következmények nélkül többé ne forduljon elő a szegedi színházban. — Röviden megemlékezett Wimmer Fülöp a jövő évi színtársulat szervezéséről is. Tudomása szerint a direktor eddig még egy tagot sem szerződtetett le. Jövőre azonban már nem tűrheti el a város, hogy ismét ujonckból toborozza össze az utolsó pillanatban társulatát.

Váljanak el utjaink...

Wimmer Fülöp beszédét Dobay Gyula állandó közbeszólásával fűszerezte: „Ez álokkodás — mondotta az Ocskay esetre — még kell hallgatni a másik felet is.“ Kivánsága teljesült, a másik fél, Palágyi Lajos vette át Wimmer Fülöptől a szót. Előre bejelentette, hogy előadása kissé hosszúra fog nyulni, de szükségesnek tartja, hogy mindent elmondjon. Vagy megértik, vagy nem, ha megértik, itt marad, de ha nem — „ugy váljanak el utjaink“. Majd föltúrta pánazait. Ismét hangsúlyozta, hogy a színügyi bizottságot tulajdonképpen ő kellett életre, még pedig azért, mert remélte, hogy mindig maga mellett fogja tartani. Ugy érzi, hogy a versenytő szerepét játsza. Egyszer fokozottabb működésre ostarozza a bizottság, más kor akadályokat gödit utjába, sürgéttik a szervezkedést, de ugyanakkor lehetőtlenné is tesszik. Igaz ugyan, hogy ez csak egy kis klikk akciója, hivatalos helyről is támogatják, többek között Balogh Károly is, aki tagja a város tanácsának. A levegőben lóg az az indítvány,

amely a szerződés felbontását célozza. (Wimmer Fülöp: Lásd az igazgató nyilatkozatát a pécsi színházra való pályázatról.) A pécsi színházra való pályázatát a mai ülés eredményétől teszi függővé, eddig még nem pályázott, de ha ugy fordul a dolog, holnap vonatra ül és benyújtja pályázatát.

Zsarolással vádolja Ocskayt.

— Az Ocskay-botrány ügyében egyébként majd a független bíróság dönt, mert a kártérítési pört már megindítottam. Szerintem Ocskay eljárása teljesen kimeríti a zsarolás fogalmát.

Wimmer Fülöp: A bíróság csak a kártérítés kérdését dönti el, de azt nem, hogy a közönség sérelméért ki felelős.

Dobay Gyula szerint a felelősség kérdése megszűnt, mert hiszen Palágyi visszafizette a közönségnek a jegy árát (!)

Palágyi ezután tovább beszélt. Elmondotta, hogy a társulatának néhány tagja már többször megszarolta. Neveket nem említ. Szerinte Balogh Károly a színügynek árt, amikor őt támadja, pedig respektálni kellene azt a tisztséget, amit betölt itt Szegeben. Helyzetét már lehetetlennek érzi.

Ezután Balogh Károly reflektált Palágyi nyilatkozataira. Palágyi nagyon rossz védőnek bizonyult önmagával szemben. Nem sziveltte meg Rózsa Bélának azt a tanácsát, hogy ne támadjon, ne kritizálja a közönséget és a várost, hanem hallgassa meg a közönség kritikáját. Ehelyett most ismét végig támadott mindenkit a sajtótól kezdve a város tanácsáig. Többször figyelmeztette, hogy ne engedjen különböző befolyásokat érvényesülni a színház vezetésénél.

Ezután Wimmer indítványához szóltak hozzá a bizottság tagjai. Dr. Tóth Imre Wimmer indítványát nem fogadja el, dr. Dobay Gyula azt indítványozza, hogy várja be a bizottság a bíróság döntését és ha Palágyi elveszti a pört, akkor javasolja a pénzbírságot. Csengery János megállapítja, hogy az incidens feltétlenül sérelme a közönségnek, de véleménye szerint ha Ocskay a hibás, akkor a felelősség is őt terheli. Mindenesetre jobb lett volna, ha Palágyi enged.

Három alaptévedés.

Wimmer Fülöp ezután a bizottsági tagok három alaptévedésére mutatott rá. Az elnök kijelentése szerint a botrány alkalmával üres volt a színház. Amikor tehát Palágyi bejelentette, hogy a jegyek árát visszafizeti és amikor az Ocskay által visszaadott 68.000 korona is a zsebében volt, akkor nem számított nagyobb anyagi veszteségre, tudja azt, hogy a színház üres. (Palágyi: Száznegyvennyolcezer koronát fizetett vissza a színházi púztár a közönségnek.)

De a balpárt valamelyik taktikás koponyájú kortese az utolsó pillanatban, álnok, humoros fogással segítette a bajon.

Kevés-el előbb a várnok között egy gyűlöletes behőzatali adót vitt keresztül a tanács, még pedig, a csirkékre, tyukokra, szárnyasokra behőzatali illeféket vetett ki, amit a haragvó néphangulat csirke-adónak nevezett el.

Ezt használta fel a Kállay-párt Dobó ellen: ráfogta, hogy az ő indítványára fogadta el a közgyűlés a csirkeadót és ráadásul a következő fránya kortesnótát énekelték ellene Alsóvároson és a tanyák közt:

Több a gatyá, mint a frakk!
Nem kell nekünk Dobó-pap!
Álnok volt és hitehagyott!
Csirke adóra szavazott!

A furfangos kortesnóta iszonyu fordulatot okozott, Kállay Ödön majdnem egyhangulag jött be.

Nagyon bántotta ez a nemesszivü p'ébánost és mihelyt alkalom kínálkozott, el is ment a csanádi káptalanba kanonoknak Temesvárra, de a coriolanusi érzelmek nélkül és Szege iránti szeretete ott is csak fokozódott és tovább is mindent megfitt szülővárosa javáért.

A csirkeadó még egyszer megcsinálta a hat vágást.

1878-ban a második kerületben a tudós Horváth Sándor piarista ügyes korteskedése mellett Bakay Nándort választotta meg Pulszky Ferenc ellenében és 1881-ig viselte a mandátumot. 1882-ben Bakay Nándor és Herman Ottó állottak

szemben. Bakayt a toronyalja támogatta és Vass Pál sok tanyai választót lépezett meg érdekében és Herman Ottó sehogysem állott. Nem volt jó kortese és leleményes, furfangos kortesnótaköltője sem.

Végül szükségben Pósa Lajoson akadt meg a szemük.

A jó Pósa bácsi, a gyermekdalok utol nem ért költője, azonban rossz kortesnótairó volt: hiányzott galamb lelkéből a furfang és csalántermészetű feltalálás.

Egy-két nap választott el a választásról és barátai lelki tusáját látva, hogy „témája nincsen“, elmondták neki a Dobó pap nótáját és a „cini, cini kis baba“ szerzője kinos verődés közben a „csirkeadó“ öntötte uj formába:

Tudjátok-e mi az újság,
Bakaytól egy nagy csufság,
Pecsovics lett, pecsovics vót,
Behozta a csirke adót!

És a „tanyahasuak“ és „sarlóval vágott köldökűek“ szép csendesen leszedték Bakay tollát és felelték Herman Ottó fehér céduláját s a csirkeadó most is győzelemre vitte a függetlenségi elvet.

Az öt éves választás alatt elszoktunk a korteskedéstől és kevés volt már a fogós, jó kortes. A titkos választás óta pedig eltűnt maga a kortesnóta is. Elég kár, mert a néplelek és jó humor sokat veszített vele. Sok jó lelki emociótól esett el bosavanyodott kedélyvilágunk.